

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра організації і економіки фармації

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

з науково-педагогічної роботи

Олександр І. Слонинко

2023 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЕКОНОМІКА ФАРМАЦІЇ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація»
для студентів IV курсу фармацевтичного факультету

ОК 25.1

Обговорено та ухвалено

на методичному засіданні кафедри
організації і економіки фармації
Протокол № 11 від 23 червня 2023 р.

Завідувач кафедри ОЕФ

 проф. Громовик Б. П.

Затверджено

профільною методичною комісією
з хімічних та фармацевтичних дисциплін
Протокол № 3 від 27 червня 2023 р.

Голова профільної методичної комісії

 проф. Білоус С.Б.

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра організації і економіки фармації

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
доц. І. І. Солонинко

_____ 2023 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЕКОНОМІКА ФАРМАЦІЇ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація»
для студентів IV курсу фармацевтичного факультету

ОК 25.1

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
організації і економіки фармації
Протокол № 11 від 23 червня 2023 р.
Завідувач кафедри ОЕФ
_____ проф. Громовик Б. П.

Затверджено
профільною методичною комісією
з хімічних та фармацевтичних дисциплін
Протокол № 3 від 27 червня 2023 р.
Голова профільної методичної комісії
_____ проф. Білоус С.Б.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Громовик Б.П., зав. кафедри, д. фарм. н., професор;

Корнієнко О.М., канд. фарм. н., доцент;

Городецька І.Я., канд. фарм. н., доцент

РЕЦЕНЗЕНТ: доцент кафедри організації і економіки фармації, технології ліків та фармакоеконіміки Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, канд. фарм. н., доцент Бойко А.І.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Організація та економіка фармації» укладена відповідно до Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 22 Охорона здоров'я спеціальності 226 Фармація, промислова фармація спеціалізації 226.01 Фармація; 226.02 Промислова фармація, а також Освітньо-професійної програми «Фармація» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 226 Фармація, промислова фармація галузі знань 22 Охорона здоров'я Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (від 15.02.2023, протокол № 1-ВР).

Опис навчальної дисципліни (анотація): Організація та економіка фармації як навчальна дисципліна вивчає чинні вимоги державних нормативно-правових актів щодо діяльності аптечних закладів з організації фармацевтичного забезпечення населення і закладів охорони здоров'я лікарськими засобами і товарами аптечного асортименту, а також основні принципи організації первинного обліку, фінансової звітності та економічного аналізу діяльності в аптечних закладах, що є запорукою успішної діяльності молодого спеціаліста у професійній роботі.

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин / з них				Рік навчання	Вид контролю	
	Всього	Аудиторних		СРС (год.)			
		Лекцій (год.)	Практичних занять (год.)				
<i>Назва дисципліни:</i> Організація та економіка фармації (2 модулі)	7 кредитів / 210 год.	денна форма			4 курс (7,8 семестри)	Залік, іспит	
		30	90	90			
		заочна форма				162	2 контрольні роботи, залік, іспит
		16	32				
За модулями							
Змістовий модуль 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення і закладів охорони здоров'я (теми 1-12)	3,5 кредита ECTS / 105 год.	денна форма			4 курс, 7,8 семестри	Залік	
		16	40	49			
		<i>У т. ч. 7 семестр</i>					
		14	32	44			
		<i>У т. ч. 8 семестр</i>					
		2	8	5			
заочна форма (7 семестр)			81	1 контрольна робота, залік			
8	16						
Змістовий модуль 2. Облік, фінансова звітність та економічний аналіз діяльності аптек (теми 13-22)	3,5 кредита ECTS / 105 год.	денна форма			4 курс, 8 семестр	Іспит	
		14	50	41			
		заочна форма				81	1 контрольна робота, іспит
		8	16				

Предметом вивчення навчальної дисципліни є організаційно-економічні аспекти фармацевтичної діяльності в сучасних умовах фармацевтичного ринку.

Міждисциплінарні зв'язки: Організація та економіка фармації базується на вивченні студентами організаційних засад фармацевтичного забезпечення населення в системі охорони здоров'я. Важливу частину у структурі дисципліни складає набуття економічних знань. Організація та економіка фармації інтегрується з дисциплінами, що вивчаються відповідно до навчального плану: «Етика та деонтологія у фармації», «Фармацевтичне право та

законодавство», «Організація та економіка фармації», «Фармацевтичний менеджмент і маркетинг», «Соціальна фармація», «Клінічна фармація та фармацевтична опіка», «Фармакоекономіка», що забезпечує застосування знань та умінь з дисципліни у процесі подальшого навчання, а також у професійній діяльності.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Організація та економіка фармації» є формування у студентів системних знань про організаційні та економічні засади фармацевтичного забезпечення населення і закладів охорони здоров'я лікарськими засобами і товарами аптечного асортименту.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Організація та економіка фармації» є формування професійно необхідних знань, умінь та навичок відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики, забезпечення теоретичної бази для подальшого вивчення інших фармацевтичних та економічних дисциплін навчального плану: менеджменту та маркетингу у фармації, фармакоекономіки, медичного та фармацевтичного товарознавства, створення бази, яка визначає професійну компетентність та загальну ерудицію фармацевтів.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті вищої освіти).

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей:**

- загальні:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК06. Здатність працювати в команді.

ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

- спеціальні (фахові, предметні):

ФК 01. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі фармації/промислової фармації у широких або мультидисциплінарних контекстах.

ФК 02. Здатність збирати, інтерпретувати та застосовувати дані, необхідні для реалізації професійної діяльності, здійснення досліджень та реалізації інноваційних проектів у сфері фармації.

ФК 03. Здатність розв'язувати проблеми фармації у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК 04. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері фармації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК 05. Здатність демонструвати і застосовувати у практичній діяльності комунікативні навички спілкування та фундаментальні принципи фармацевтичної етики та деонтології.

ФК 07. Здатність проводити санітарно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики та попередження поширених, небезпечних інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань, сприяння своєчасному виявленню та підтриманню прихильності до лікування цих захворювань згідно з їхніми медико-біологічними характеристиками та мікробіологічними особливостями.

ФК 08. Здатність забезпечувати раціональне застосування та консультування щодо рецептурних і безрецептурних лікарських засобів й інших товарів аптечного асортименту, фармацевтичну опіку під час вибору та реалізації лікарських засобів шляхом оцінки співвідношення ризик/користь, сумісності, із врахуванням їх біофармацевтичних, фармакокінетичних, фармакодинамічних та фізико-хімічних і хімічних особливостей, показань/протипоказань до застосування, керуючись даними про стан здоров'я конкретного хворого.

ФК 12. Здатність забезпечувати належне зберігання лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту відповідно до їх фізико-хімічних властивостей та правил Належної практики зберігання у закладах охорони здоров'я.

ФК 13. Здатність організувати діяльність аптечних закладів із забезпечення населення і закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту у звичайних умовах та в умовах надзвичайного стану, а також впроваджувати в них відповідні системи звітності й обліку, здійснювати товарознавчий аналіз, адміністративне діловодство з урахуванням вимог фармацевтичного законодавства.

ФК 14. Здатність аналізувати та прогнозувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, здійснювати розрахунки основних податків і зборів, формувати ціни на лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту відповідно до законодавства України.

ФК 15. Здатність проводити аналіз соціально-економічних процесів у фармації, форм, методів і функцій системи фармацевтичного забезпечення населення та її складових у світовій практиці, показників потреби, ефективності та доступності фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості лікарських засобів.

ФК 16. Здатність організувати та здійснювати виробничу діяльність аптек щодо виготовлення лікарських засобів у різних лікарських формах за рецептами лікарів і вимогами (замовленнями) лікувально-профілактичних закладів, включаючи обґрунтування технології та вибір допоміжних матеріалів відповідно до правил Належної аптечної практики.

ФК 19. Здатність організувати та здійснювати контроль якості лікарських засобів відповідно до вимог чинного видання Державної фармакопеї України, методів контролю якості, технологічних інструкцій тощо; проводити стандартизацію лікарських засобів згідно з чинними вимогами; запобігати розповсюдженню неякісних, фальсифікованих та незареєстрованих лікарських засобів.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Результати навчання:

ПРН01. Володіти спеціалізованими концептуальними знаннями у сфері фармації та суміжних галузях з урахуванням сучасних наукових здобутків і вміти застосовувати їх у професійній діяльності (ЗК01, ЗК02, ФК01, ФК05, ФК07, ФК08, ФК12, ФК13, ФК14, ФК15, ФК16, ФК19).

ПРН02. Критично осмислювати і аналізувати наукові та прикладні проблеми у сфері фармації (ЗК01, ФК05, ФК07, ФК08, ФК12, ФК13, ФК14, ФК15, ФК19).

ПРН03. Володіти спеціалізованими знаннями та уміннями/навичками для розв'язання професійних проблем і задач, у тому числі з метою вдосконалення знань та процедур у сфері фармації (ЗК02, ФК01, ФК07, ФК08, ФК12, ФК13, ФК 14, ФК 15, ФК16, ФК19).

ПРН04. Вільно спілкуватися державною та англійською мовами усно і письмово для обговорення професійних проблем і результатів діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів (ЗК03, ФК04, ФК05, ФК07, ФК08).

ПРН05. Оцінювати та забезпечувати якість та ефективність діяльності у сфері фармації у стандартних і нестандартних ситуаціях; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності (ЗК02, ЗК05, ФК01, ФК03, ФК12, ФК14, ФК15, ФК16, ФК19).

ПРН06. Розробляти та приймати ефективні рішення з розв'язання складних/комплексних задач фармації особисто та за результатами спільного обговорення; формулювати цілі власної діяльності та діяльності колективу з урахуванням суспільних і виробничих інтересів, загальної стратегії та наявних обмежень, визначати оптимальні шляхи досягнення цілей (ЗК02, ЗК03, ЗК05, ЗК06, ФК01, ФК03, ФК12, ФК13, ФК14, ФК15, ФК16, ФК19).

Матриця компетентностей

№ з.п.	Компетентність	Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність та автономія
				ЗН1 Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	УМ1 Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур УМ2 Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких мультидисциплінарних контекстах УМ3 Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності
1	2	3	4	5	6
Загальні компетенції					
ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу		УМ2		
ЗК02	Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності	ЗН1	УМ1		
ЗК03	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово			К1	
ЗК05	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	ЗН1	УМ1, УМ2, УМ3	К1	АВ1, АВ2, АВ3
ЗК06	Здатність працювати в команді		УМ3	К1	АВ1, АВ2
ЗК09	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології (ІКТ)		УМ1		АВ1
1	2	3	4	5	6

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК01	Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі фармації у широких або мультидисциплінарних контекстах.	ЗН1	УМ1, УМ2		АВ1, АВ2
ФК02	Здатність збирати, інтерпретувати та застосувати дані, необхідні для професійної діяльності, здійснення досліджень та реалізації інноваційних проєктів у сфері фармації.	ЗН1	УМ1		АВ3
ФК03	Здатність розв'язувати проблеми фармації у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.		УМ3		АВ1, АВ2
ФК04	Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері фармації до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються.	ЗН1	УМ1	К1	АВ1, АВ2
ФК05	Здатність демонструвати і застосовувати у практичній діяльності фундаментальні принципи фармацевтичної етики й деонтології	ЗН1	УМ1, УМ2, УМ3	К1	АВ1, АВ3
ФК07	Здатність проводити санітарно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики та попередження поширених, небезпечних інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань, сприяння своєчасному виявленню та підтриманню прихильності до лікування цих захворювань згідно з їхніми медико-біологічними характеристиками та мікробіологічними особливостями	ЗН1	УМ2	К1	АВ2
1	2	3	4	5	6
ФК08	Здатність забезпечувати раціональне застосування та консультування щодо реце-	ЗН1	УМ1, УМ2, УМ3	К1	АВ1, АВ2

	птурних і безрецептурних ЛЗ й інших товарів аптечного асортименту, фармацевтичну опіку під час вибору та реалізації ЛЗ шляхом оцінки співвідношення ризик/користь, сумісності, із врахуванням їх біофармацевтичних, фармакокінетичних, фармакодинамічних та фізико-хімічних і хімічних особливостей, показань/протипоказань до застосування, керуючись даними про стан здоров'я конкретного хворого				
ФК12	Здатність забезпечувати належне зберігання лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту відповідно до їх фізико-хімічних властивостей та правил Належної практики зберігання у закладах охорони здоров'я.	ЗН1	УМ1, УМ2, УМ3	К1	АВ1, АВ2
ФК13	Здатність організовувати діяльність аптечних закладів із забезпечення населення і закладів охорони здоров'я ЛЗ та іншими товарами аптечного асортименту у звичайних умовах та в умовах надзвичайного стану, а також й впроваджувати в них відповідні системи звітності й обліку, здійснювати товарознавчий аналіз, адміністративне діловодство з урахуванням вимог фармацевтичного законодавства.	ЗН1	УМ1, УМ2, УМ3	К1	АВ1, АВ2
ФК14	Здатність аналізувати та прогнозувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, здійснювати розрахунки основних податків та зборів, формувати ціни на ЛЗ та інші товари аптечного асортименту відповідно до законодавства України	ЗН1	УМ1, УМ2, УМ3		АВ1
1	2	3	4	5	6
ФК15	Здатність проводити аналіз соціально-економічних процесів у фармації, форм, методів і функцій системи фармацевтично-	ЗН1	УМ1, УМ2, УМ3		АВ1, АВ2

	го забезпечення населення та її складових у світовій практиці, показників потреби, ефективності та доступності фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості ЛЗ.				
ФК16	Здатність організувати та здійснювати виробничу діяльність аптек щодо виготовлення ЛЗ у різних лікарських формах за рецептами лікарів і вимогами (замовленнями) лікувально-профілактичних закладів, включаючи обґрунтування технології та вибір допоміжних матеріалів відповідно до правил Належної аптечної практики	ЗН1	УМ1, УМ2, УМ3	К1	АВ1, АВ2
ФК19	Здатність організувати та здійснювати контроль якості лікарських засобів відповідно до вимог чинного видання Державної фармакопеї України, методів контролю якості, технологічних інструкцій тощо; проводити стандартизацію лікарських засобів згідно з чинними вимогами; запобігати розповсюдженню неякісних, фальсифікованих та незареєстрованих лікарських засобів.	ЗН1	УМ1, УМ2, УМ3	К1	АВ1, АВ2

ПРН07. Аналізувати необхідну інформацію щодо розробки та виробництва лікарських засобів, використовуючи фахову літературу, патенти, бази даних та інші джерела; систематизувати, аналізувати й оцінювати її, зокрема, з використанням статистичного аналізу (ЗК01, ФК02, ФК05, ФК07, ФК08, ФК14, ФК15, ФК16, ФК19).

ПРН08. Розробляти та реалізовувати інноваційні проекти у сфері фармації, а також дотичні міждисциплінарні проекти з урахуванням технічних, соціальних, економічних, етичних, правових та екологічних аспектів (ЗК05, ЗК06, ФК01, ФК02, ФК05, ФК14, ФК15, ФК19).

ПРН09. Формулювати, аргументувати, зрозуміло і конкретно доносити до фахівців і нефахівців, у тому числі до здобувачів вищої освіти інформацію, що базується на власних знаннях та професійному досвіді, основних тенденціях розвитку світової фармації та дотичних галузей (ЗК03, ФК02, ФК04, ФК05, ФК07, ФК08, ФК19).

ПРН10. Проводити санітарно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики та при виникненні спалахів небезпечних інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань (ЗК03, ФК02, ФК04, ФК07).

ПРН11. Визначати переваги та недоліки лікарських засобів природного та синтетичного походження різних фармакологічних груп з урахуванням їхніх хімічних, фізико-хімічних, біофармацевтичних, фармакокінетичних та фармакодинамічних особливостей та виду лікарської форми. Рекомендувати лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту з наданням консультативної допомоги та фармацевтичної опіки (ЗК02, ЗК03, ЗК04, ЗК09, ФК01, ФК02, ФК04, ФК08).

ПРН15. Прогнозувати та визначати вплив факторів навколишнього середовища на якість та споживчі характеристики лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту, організовувати їх зберігання відповідно до їх фізико-хімічних властивостей та правил належної практики зберігання (ЗК01, ЗК02, ЗК05, ЗК06, ЗК09, ФК01, ФК02, ФК12, ФК19).

ПРН16. Реалізовувати відповідні організаційно-управлінські заходи щодо забезпечення населення і закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту; здійснювати усі види звітності та обліку в аптечних закладах, адміністративне діловодство і товарознавчий аналіз (ЗК02, ЗК03, ФК02, ФК13).

ПРН17. Розраховувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, а також податки та збори. Формувати усі види цін (закупівельні, оптово-відпускні та роздрібні) на лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту (ЗК09, ФК14).

ПРН18. Використовувати дані аналізу соціально-економічних процесів у суспільстві для фармацевтичного забезпечення населення, визначати ефективність та доступність фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості лікарських засобів (ЗК02, ЗК09, ФК01, ФК03, ФК15).

ПРН19. Розробляти технологічну документацію щодо виготовлення лікарських засобів, обирати раціональну технологію, виготовляти лікарські засоби у різних лікарських формах за рецептами лікарів і вимогами (замовленнями) лікувально-профілактичних закладів, оформлювати їх до відпуску (ЗК 01, ЗК02, ЗК05, ЗК06, ФК01, ФК02, ФК 16).

ПРН22. Забезпечувати та здійснювати контроль якості лікарських засобів та документувати його результати; оформляти сертифікати якості та сертифікати аналізу з урахуванням вимог чинного видання Державної фармакопеї України, методів контролю якості, технологічних інструкцій тощо; здійснювати заходи щодо запобігання розповсюдженню неякісних, фальсифікованих та незареєстрованих лікарських засобів (ЗК01, ЗК02, ЗК05, ЗК06, ЗК09, ФК01, ФК02, ФК19).

ПРН26. Планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно-правових актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик (ЗК02, ФК02, ФК03, ФК19).

ПРН27. Сприяти збереженню здоров'я, зокрема профілактиці захворювань, раціональному призначенню та використанню лікарських засобів (ЗК08, ФК08).

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна: здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі і

практичні проблеми у професійній фармацевтичній діяльності із застосуванням положень нормативно-правових документів, ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання до фахової та не фахової аудиторії.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 7 кредитів ЄКТС - 210 годин. Дисципліна структурована на змістові модулі:

Змістовий модуль 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення і закладів охорони здоров'я.

Тема 1. Організаційна структура управління фармацевтичною системою. Основні принципи організації роботи аптечних закладів.

Тема 2. Телефармація як складова електронної системи охорони здоров'я.

Тема 3. Організація роботи аптеки з товарними запасами.

Тема 4. Особливості ціноутворення на лікарські засоби та товари аптечного асортименту.

Тема 5. Безрецептурний відпуск лікарських засобів.

Тема 6. Організація роботи аптеки з приймання рецептів та відпуску готових лікарських засобів.

Тема 7. Особливості обігу наркотичних, психотропних лікарських засобів і прекурсорів.

Тема 8. Пільговий та безоплатний відпуск лікарських засобів.

Тема 9. Організація роботи аптеки із забезпечення населення лікарськими засобами індивідуального виготовлення.

Тема 10. Фармацевтичне забезпечення стаціонарних закладів охорони здоров'я.

Тема 11. Система забезпечення якості лікарських засобів.

Тема 12. Особливості фармацевтичного забезпечення населення і закладів охорони здоров'я в умовах війни та надзвичайних ситуацій.

Змістовий модуль 2. Облік, фінансова звітність та економічний аналіз діяльності аптек.

Тема 13. Основи бухгалтерського обліку.

Тема 14. Відображення господарських операцій у бухгалтерських рахунках.

Тема 15. Облік руху товарно-матеріальних цінностей в аптеках.

Тема 16. Складання місячного товарного звіту

Тема 17. Облік грошових коштів і розрахункових операцій.

Тема 18. Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей аптек.

Тема 19. Облік праці та заробітної плати працівників аптек. Оподаткування заробітної плати.

Тема 20. Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності аптек. Оподаткування діяльності.

Тема 21. Зовнішня фінансова звітність. Фінансовий аналіз діяльності аптек.

Тема 22. Аудит підприємницької діяльності.

2. Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин, у т.ч.					
	денна форма			заочна форма		
	лек.	пр.	СР	лек.	пр.	СР
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення і закладів охорони здоров'я						
Тема 1. Організаційна структура управління фармацевтичною системою. Основні принципи організації роботи аптечних закладів	1	4	4	1	1	8
Тема 2. Телефармація як складова електронної системи охорони здоров'я	1	4	4		1	4
Тема 3. Організація роботи аптеки з товарними запасами	2	4	4	1	2	8

1	2	3	4	5	6	7
Тема 4. Особливості ціноутворення на лікарські засоби та товари аптечного асортименту	2	4	4	1	2	4
Тема 5. Безрецептурний відпуск лікарських засобів	1	2	4		1	8
Тема 6. Організація роботи аптеки з приймання рецептів та відпуску готових лікарських засобів	1	2	4	1	1	8
Тема 7. Особливості обігу наркотичних, психотропних лікарських засобів і прекурсорів	2	4	8	1	1	8
Тема 8. Пільговий та безоплатний відпуск лікарських засобів	2	4	4	1	1	8
Тема 9. Організація роботи аптеки із забезпечення населення лікарськими засобами індивідуального виготовлення	1	4	8	1	2	8
Тема 10. Фармацевтичне забезпечення стаціонарних закладів охорони здоров'я	1	4	2		2	4
Тема 11. Система забезпечення якості лікарських засобів	1	2	1	1	1	4
Тема 12. Особливості фармацевтичного забезпечення населення і закладів охорони здоров'я в умовах війни та надзвичайних ситуацій	1	2	2		1	9
Разом за змістовим модулем 1	16	40	49	8	16	81
Змістовий модуль 2. Облік, фінансова звітність та економічний аналіз діяльності аптек						
Тема 13. Основи бухгалтерського обліку	1	4	4	1	1	8
Тема 14. Відображення господарських операцій у бухгалтерських рахунках	1	4	4		1	10
Тема 15. Облік руху товарно-матеріальних цінностей в аптеках	1	4	4	1	1	10
Тема 16. Складання місячного товарного звіту	1	4	4		1	9
Тема 17. Облік грошових коштів і розрахункових операцій	2	4	4	1	2	8
Тема 18. Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей аптек	2	4	4	1	2	8
Тема 19. Облік праці та заробітної плати працівників аптек. Оподаткування заробітної плати.	2	8	4	2	4	8
Тема 20. Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності аптек. Оподаткування діяльності	2	8	4	1	2	8
Тема 21. Зовнішня фінансова звітність. Фінансовий аналіз діяльності аптек	1	8	5	1	1	8
Тема 22. Аудит підприємницької діяльності	1	2	4		1	4
Разом за змістовим модулем 2	14	50	41	8	16	81
Усього годин 210 / 7 кредитів ECTS	30	90	90	16	32	162
Підсумковий контроль	Залік, іспит			Залік, іспит		

4. Тематичний план лекцій

№ з/п	Тема лекції	К-ть годин за формами навчання	
		денна	заочна
1	2	3	4
Змістовий модуль I.			
Організація фармацевтичного забезпечення населення і закладів охорони здоров'я			
1.	Організаційна структура управління фармацевтичною системою. Основні принципи організації роботи аптечних закладів	1	1
2.	Телефармація як складова електронної системи охорони здоров'я	1	
3.	Організація роботи аптеки з товарними запасами	2	1
4.	Особливості ціноутворення на лікарські засоби та товари аптечного асортименту	2	1
5.	Безрецептурний відпуск лікарських засобів	1	
6.	Організація роботи аптеки з приймання рецептів та відпуску готових лікарських засобів	1	1

1	2	3	4
7.	Особливості обігу наркотичних, психотропних лікарських засобів і прекурсорів	2	1
8.	Пільговий та безоплатний відпуск лікарських засобів	2	1
9.	Організація роботи аптеки із забезпечення населення лікарськими засобами індивідуального виготовлення	1	1
10.	Фармацевтичне забезпечення стаціонарних закладів охорони здоров'я	1	
11.	Система забезпечення якості лікарських засобів	1	1
12.	Особливості фармацевтичного забезпечення населення і закладів охорони здоров'я в умовах війни та надзвичайних ситуацій	1	
	Разом	16	8
Змістовий модуль 2. Облік, фінансова звітність та економічний аналіз діяльності аптек			
13.	Основи бухгалтерського обліку	1	1
14.	Відображення господарських операцій у бухгалтерських рахунках	1	
15.	Облік руху товарно-матеріальних цінностей в аптеках	1	1
16.	Складання місячного товарного звіту	1	
17.	Облік грошових коштів і розрахункових операцій	2	1
18.	Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей аптек	2	1
19.	Облік праці та заробітної плати працівників аптек. Оподаткування заробітної плати.	2	2
20.	Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності аптек. Оподаткування діяльності	2	1
21.	Зовнішня фінансова звітність. Фінансовий аналіз діяльності аптек	1	1
22.	Аудит підприємницької діяльності	1	
	Разом	14	8
	Всього	30	16

5. Тематичний план практичних занять

№ з/п	Тема практичного заняття	К-ть годин за формами навчання	
		денна	заочна
1	2	3	4
Змістовий модуль I.			
Організація фармацевтичного забезпечення населення і закладів охорони здоров'я			
1.	Організаційна структура управління фармацевтичною системою. Основні принципи організації роботи аптечних закладів	4	1
2.	Телефармація як складова електронної системи охорони здоров'я	4	1
3.	Організація роботи аптеки з товарними запасами	4	2
4.	Особливості ціноутворення на лікарські засоби та товари аптечного асортименту	4	2
5.	Безрецептурний відпуск лікарських засобів	2	1
6.	Організація роботи аптеки з приймання рецептів та відпуску готових лікарських засобів	2	1
7.	Особливості обігу наркотичних, психотропних лікарських засобів і прекурсорів	4	1
8.	Пільговий та безоплатний відпуск лікарських засобів	4	1
9.	Організація роботи аптеки із забезпечення населення лікарськими засобами індивідуального виготовлення	4	2
10.	Фармацевтичне забезпечення стаціонарних закладів охорони здоров'я	4	2
11.	Система забезпечення якості лікарських засобів	2	1
12.	Особливості фармацевтичного забезпечення населення і закладів охорони здоров'я в умовах війни та надзвичайних ситуацій	2	1
	Разом	40	16

1	2	3	4
Змістовий модуль 2. Облік, фінансова звітність та економічний аналіз діяльності аптек			
13.	Основи бухгалтерського обліку	4	1
14.	Відображення господарських операцій у бухгалтерських рахунках	4	1
15.	Облік руху товарно-матеріальних цінностей в аптеках	4	1
16.	Складання місячного товарного звіту	4	1
17.	Облік грошових коштів і розрахункових операцій	4	2
18.	Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей аптек	4	2
19.	Облік праці та заробітної плати працівників аптек. Оподаткування заробітної плати.	8	4
20.	Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності аптек. Оподаткування діяльності	8	2
21.	Зовнішня фінансова звітність. Фінансовий аналіз діяльності аптек	8	1
22.	Аудит підприємницької діяльності	2	1
	Разом	50	16
	Всього	90	32

6. Тематичний план самостійної роботи студентів

№ з/п	Тема СРС	К-ть годин за формами навчання	
		денна	заочна
1	2	3	4
Змістовий модуль I.			
Організація фармацевтичного забезпечення населення і закладів охорони здоров'я			
1.	Організаційна структура управління фармацевтичною системою. Основні принципи організації роботи аптечних закладів	4	8
2.	Телефармація як складова електронної системи охорони здоров'я	4	4
3.	Організація роботи аптеки з товарними запасами	4	8
4.	Особливості ціноутворення на лікарські засоби та товари аптечного асортименту	4	4
5.	Безрецептурний відпуск лікарських засобів	4	8
6.	Організація роботи аптеки з приймання рецептів та відпуску готових лікарських засобів	4	8
7.	Особливості обігу наркотичних, психотропних лікарських засобів і прекурсорів	8	8
8.	Пільговий та безоплатний відпуск лікарських засобів	4	8
9.	Організація роботи аптеки із забезпечення населення лікарськими засобами індивідуального виготовлення	8	8
10.	Фармацевтичне забезпечення стаціонарних закладів охорони здоров'я	2	4
11.	Система забезпечення якості лікарських засобів	1	4
12.	Особливості фармацевтичного забезпечення населення і закладів охорони здоров'я в умовах війни та надзвичайних ситуацій	2	9
	Разом	49	81
Змістовий модуль 2. Облік, фінансова звітність та економічний аналіз діяльності аптек			
13.	Основи бухгалтерського обліку	4	8
14.	Відображення господарських операцій у бухгалтерських рахунках	4	10
15.	Облік руху товарно-матеріальних цінностей в аптеках	4	10
16.	Складання місячного товарного звіту	4	9
17.	Облік грошових коштів і розрахункових операцій	4	8
18.	Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей аптек	4	8
19.	Облік праці та заробітної плати працівників аптек. Оподаткування заробітної плати.	4	8
20.	Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності аптек. Оподаткування діяльності	4	8

1	2	3	4
21.	Зовнішня фінансова звітність. Фінансовий аналіз діяльності аптек	5	8
22.	Аудит підприємницької діяльності	4	4
	<i>Разом</i>	41	81
	Всього	90	162
Вид контролю:			2 контрольні роботи
		поточний контроль на практичних заняттях	

7. Індивідуальні завдання – не заплановані робочим навчальним планом на навчальний рік.

8. Методи навчання. У процесі вивчення дисципліни «Організація та економіка фармації» основними організаційними формами навчання є: лекції, практичні заняття, самостійна робота. Застосовуються такі методи навчання:

– за типом пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний; аналітичний, синтетичний, індуктивний, дедуктивний;

– за основними етапами процесу: формування знань; застосування знань; узагальнення; закріплення; перевірка;

– за системним підходом: стимулювання та мотивація; контроль і самоконтроль.

– за джерелами знань: словесні – розповідь, бесіда; наочні – демонстрація, ілюстрація.

– за рівнем самостійної розумової діяльності: проблемний; частково-пошуковий; дослідницький

– за інтерактивністю: мультимедійні лекції, відпрацювання навичок, ситуаційні завдання, моделювання професійної діяльності, тестування.

9. Методи контролю:

- Види контролю (поточний і підсумковий).
- Форма підсумкового контролю відповідно до навчального плану – залік, іспит.

10. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу. Поточний контроль включає перевірку теоретичної та практичної підготовки.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (національною) шкалою. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент має отримати оцінку з кожної теми для подальшої конвертації оцінок у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою.

№ з.п.	Вид роботи	мак балів	Оцінка в балах	Методи контролю
1	Робота на занятті	5	А) 2,3,4,5 Б) 2,3,4,5	А) перевірка виконання практичних завдань, визначених програмою; Б) опитування; Б) тестовий контроль.
2	Самостійна робота	А) – Б) 5	А) зараховано/ не зараховано Б) 2,3,4,5	А) для денної форми навчання – перевірка виконання практичних завдань, винесених на самостійну роботу; Б) для заочної форми навчання – перевірка виконання контрольної роботи.

Самостійна робота студентів денної форми навчання оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Самостійна робота студентів заочної форми навчання передбачена у формі виконання контрольної роботи. Вона оцінюється до початку навчально-екзаменаційної сесії.

Оцінювання контрольної (самостійної) роботи здійснюється за 4-ри бальною (національною) шкалою і враховується при нарахуванні балів за поточну навчальну діяльність студентів.

Оцінку «відмінно» заслуговує студент, у якого робота виконана правильно і самостійно, відбиває належний рівень знань, оформлена відповідно вимог, які висуваються для даного типу завдань.

Оцінку «добре» заслуговує студент, у якого робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань; оформлена згідно з вимогами, які висуваються для даного типу завдань.

Оцінку «задовільно» заслуговує студент, у якого робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань.

Оцінку «незадовільно» одержує студент, у якого виконана робота не відповідає вимогам, які вказані вище як критерії для виставлення позитивної оцінки.

11. Форма підсумкового контролю успішності навчання відповідно до навчального плану – іспит.

Підсумковий контроль засвоєння знань з дисципліни „Організація та економіка фармації” проводиться відповідно до навчального плану у формі іспиту (8 семестр). Іспит з дисципліни «Організація та економіка фармації» включає контроль теоретичної підготовки (тести з бази ЄДКІ) та оцінювання набуття практичних навичок (виконання двох ситуаційних завдань).

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи.

Регламент проведення іспиту і система розподілу балів:

I етап — відповіді на 40 тестових питань з бази тестів ЄДКІ (1 бал за правильну відповідь).

II етап — вирішення 2-х ситуаційних завдань з перевіркою практичних навичок (виконання кожного завдання оцінюється в межах від 0 до 20 балів).

Критерії оцінювання вирішення ситуаційних завдань

20 балів	Завдання виконано повністю, застосовано відповідний алгоритм, заповненні всі супровідні бланки (документи), що вимагаються, проведені усі необхідні розрахунки, здійснена реєстрація у відповідних журналах обліку, здійснено документальне оформлення господарських операцій, проведених в аптеці.
15 балів	Завдання виконано повністю, допущені незначні помилки при розрахунках або оформленні результатів.
10 балів	Завдання не виконано повністю, допущені помилки при розрахунках або оформленні результатів, проте застосовано правильний алгоритм вирішення.
5 балів	Завдання не виконано повністю, допущені помилки при розрахунках та оформленні результатів, застосовано неправильний алгоритм вирішення.
0 балів	Завдання не виконано.

12. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують здобувачів вищої освіти:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 120 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 72 бали.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при складанні екзамену становить 80.

Мінімальна кількість балів при складанні екзамену - не менше 50.

Оцінка з дисципліни, яка завершується екзаменом визначається, як сума балів за поточну навчальну діяльність (не менше 72) та балів за екзамен (не менше 50).

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих здобувачем вищої освіти оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 200}{5}$$

Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою:

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються екзаменом

4- бальна шкала	200- бальна шкала
5	120
4.95	119
4.91	118
4.87	117
4.83	116
4.79	115
4.75	114
4.7	113
4.66	112
4.62	111
4.58	110
4.54	109
4.5	108
4- бальна шкала	200- бальна шкала
4.45	107
4.41	106
4.37	105
4.33	104
4.29	103
4.25	102
4.2	101
4.16	100
4.12	99
4.08	98
4.04	97
3.99	96
3.95	95
4- бальна шкала	200- бальна шкала

3.91	94
3.87	93
3.83	92
3.79	91
3.74	90
3.7	89
3.66	88
3.62	87
3.58	86
3.54	85
3.49	84
3.45	83
3.41	82
4- бальна шкала	200- бальна шкала
3.37	81
3.33	80
3.29	79
3.25	78
3.2	77
3.16	76
3.12	75
3.08	74
3.04	73
3	72
Менше 3	Недос- татньо

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну (національну) шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок „А”, „В”, „С”, „D”, „Е” проводиться для студентів даного курсу, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни. Студенти, які одержали оцінки FX, F («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються. Студенти з оцінкою FX після перескладання автоматично отримують бал „Е”.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні.

Об’єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

13. Методичне забезпечення:

- Робоча навчальна програма з дисципліни.
- Силабус дисципліни.
- Лекційний матеріал (мультимедійні презентації, тексти лекцій, календарно-тематичний план лекцій).
- Календарно-тематичні плани практичних занять.
- Питання для самостійної роботи.
- Тести для контролю знань студентів.
- Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.
- Ресурси мережі Інтернет, зокрема авторська он-лайн система неперервної фармацевтичної освіти AdFarm S.A., освітня платформа Misa, онлайн-сервіси Zoom і Google Forms.
- Довідкові і роздаткові матеріали.
- Комп’ютерний клас на 16 робочих місць, підключених до локальної мережі університету із прямим виходом в мережу Інтернет.
- Методичні матеріали для здобувачів вищої освіти:

1. Навчальна дисципліна «Організація та економіка фармації»: методичні рекомендації та перелік завдань до практичних занять і самостійної роботи для студентів фармацевтичного факультету денної форми навчання.

2. Навчальна дисципліна «Організація та економіка фармації»: методичні рекомендації та перелік завдань до практичних занять для студентів фармацевтичного факультету заочної форми навчання.

3. Контрольна робота з навчальної дисципліни «Організація та економіка фармації»: методичні рекомендації та перелік завдань до практичних занять для студентів фармацевтичного факультету заочної форми навчання.

Розширений план лекцій, практичних занять та самостійної роботи

Змістовий модуль 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення і закладів охорони здоров'я

Тема 1. Організаційна структура управління фармацевтичною системою. Основні принципи організації роботи аптечних закладів. Законодавча база, організаційна структура, рівні управління державної системи охорони здоров'я. Національна служба здоров'я України. Програма медичних гарантій. Поняття «фармацевтичне забезпечення», «фармацевтична допомога», «фармацевтична діяльність», «фармацевтична послуга», «фармацевтична практика». Організаційна структура фармацевтичної галузі та її державне регулювання в Україні, рівні управління. Проблема функціонування регулюючих переліків у вітчизняній системі охорони здоров'я. Завдання та функції аптек. Належна аптечна практика (GPP). Порядок відкриття і діяльності аптек, організаційні вимоги. Відділи аптек та їх функції. Характеристика приміщень і обладнання аптек в залежності від характеру їх діяльності. Кваліфікаційні вимоги до персоналу аптек. Матеріальна відповідальність в аптеці. Вимоги санітарного режиму до прибирання приміщень, догляду за устаткуванням, до особистої гігієни персоналу аптек. Перелік виробничих і невиробничих приміщень аптек. Порядок відкриття і діяльності структурних підрозділів аптек. Аптечні мережі.

Тема 2. Телефармація як складова електронної охорони здоров'я. Цифрова трансформація системи охорони здоров'я України. Електронна система охорони здоров'я (E-health). Інформаційно-аналітична система "MedData". Сутність телефармації. Основні складові телефармації. Електронна роздрібна торгівля лікарськими засобами. Онлайн аптеки аптечних мереж (D.S., Аптека Пульс, Аптека 3і, Аптека Знахар, Подорожник, Аптека 9-1-1, Доброго Дня, Аптека АНЦ та ін.). Онлайн-сервіси (застосунки) tabletki.ua, likie.ua, arteki.ua, geoapteka.ua, [likicontrol](http://likicontrol.com). Автоматизація ділових процесів аптек (1С: Підприємство 8. Аптека для України, 1С: Бухгалтерія 8 Програмно-інформаційний комплекс «Аптека» та ін.). Роботизовані аптеки. Інформаційно-пошукові системи: «Законодавство України» та «Державний реєстр лікарських засобів України». Електронний довідник «Компендіум – лікарські препарати». Електронний рецепт в системі eHealth.

Тема 3. Організація роботи аптеки з товарними запасами. Перелік груп товарів аптечного асортименту. Поняття і види дефектури. Визначення поточної потреби в лікарських засобах та інших товарах аптечного асортименту, організація їх замовлення. Критерії вибору постачальників аптек. Основні виробники лікарських засобів та медичних виробів. Основні оптові посередники (оптові фармацевтичні підприємства). Джерела інформації про постачальників. Організація приймання лікарських засобів за кількістю та якістю. Організація вхідного контролю лікарських засобів. Обов'язки уповноваженої особи. Організація зберігання лікарських засобів в аптеках. Особливості зберігання лікарських засобів з урахуванням характеру лікарських форм, термінів придатності. Належна практика зберігання (Good Storage Practice – GSP).

Тема 4. Особливості ціноутворення на лікарські засоби та товари аптечного асортименту. Особливості державного та ринкового підходів до ціноутворення на лікарські засоби і товари аптечного асортименту. Порядок формування Національного переліку основних лікарських засобів згідно з вимогами ВООЗ. Референтне ціноутворення на лікарські засоби, що закуповуються за бюджетні кошти. Особливості ціноутворення на лікарські засоби, включені до переліку лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню. Порядок визначення граничних постачальницько-збутових і торгових (роздрібних) надбавок під час розрахунку закупівельних і роздрібних цін на готові лікарські засоби і товари аптечного

асортименту з урахуванням податку на додану вартість. Порядок відпуску товару в структурні підрозділи аптеки.

Тема 5. Безрецептурний відпуск лікарських засобів. Організація безрецептурного відпуску в Україні та країнах ЄС. Поняття «ОТС-препарати». Критерії віднесення ліків до безрецептурних. Права та обов'язки фармацевта з відпуску ліків без рецептів. Організація фармацевтичної опіки. Концепція відповідального самостійного лікування – передумови виникнення, сутність, значення. Відповідальне самолікування як сучасна форма взаємовідносин між пацієнтом та фармацевтом. Характеристика вітчизняного Переліку безрецептурних лікарських засобів. Основні принципи розміщення безрецептурних препаратів в торговому залі аптеки. Основні джерела інформації щодо безрецептурних лікарських засобів. Законодавчі вимоги до реклами лікарських засобів в ЗМІ.

Тема 6. Організація роботи аптеки з приймання рецептів та відпуску готових лікарських засобів. Суть рецепта, його функції. Загальні правила виписування рецептів, Категорії медичних працівників, які мають право виписувати рецепти. Перелік лікарських засобів, що не відпускаються амбулаторним хворим. Форми рецептурних бланків. Алгоритм дій фармацевта при прийманні рецептів, термін дійсності виписаних рецептів та зберігання їх в аптеках. Робота з електронними рецептами в аптеці. Електронна карта місць відпуску лікарських засобів за еРецептом.

Тема 7. Особливості обігу наркотичних, психотропних лікарських засобів і прекурсорів. Загальні положення нормативних документів щодо обігу наркотичних, психотропних лікарських засобів та прекурсорів. Класифікація наркотичних, психотропних лікарських засобів та прекурсорів списків 1 і 2. Порядок отримання ліцензії на обіг наркотичних, психотропних лікарських засобів і прекурсорів. Вимоги до приміщень аптечних закладів, що провадять діяльність з обігу наркотичних, психотропних лікарських засобів і прекурсорів. Особливості замовлення, отримання наркотичних, психотропних лікарських засобів та прекурсорів з аптечного складу та організація їх зберігання в аптеках. Особливості виписування, порядок приймання, зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків форми Ф3. Нормування та облік відпуску наркотичних, психотропних лікарських засобів та прекурсорів з аптек. Порядок забезпечення наркотичними лікарськими засобами онкологічних хворих в умовах стаціонару на дому. Порядок приймання рецептів та відпуску контрольованих лікарських засобів. Особливості обігу комбінованих лікарських засобів із вмістом контрольованих речовин, нормування їх відпуску з аптек.

Тема 8. Пільговий та безоплатний відпуск лікарських засобів. Категорії хворих та перелік захворювань, для лікування яких пацієнти мають право на безоплатний та пільговий відпуск ліків. Електронний реєстр пацієнтів, що потребують інсулінотерапії. Організація виписування та відпуску ліків на безоплатних та пільгових умовах, а також хронічним хворим. Основні положення нормативної бази урядової програми «Доступні ліки», особливості забезпечення пацієнтів препаратами інсуліну. Реєстр оптово-відпускних цін на лікарські засоби. Реєстр лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню. Порядок реєстрації та обліку безоплатних і пільгових рецептів в залежності від категорії хворих та захворювань. Механізм реімбурсації аптекам коштів за відпущені лікарські засоби. Оформлення рецептів на лікарські засоби для хворих із затяжними та хронічними захворюваннями

Тема 9. Організація роботи аптеки із забезпечення населення лікарськими засобами індивідуального виготовлення. Особливості виписування рецептів на лікарські засоби, що виготовляються в умовах аптек. Основні помилки лікарів при виписуванні рецептів. Організація робочого місця фармацевта з приймання рецептів та відпуску ліків індивідуального виготовлення. Загальні правила таксування (визначення вартості) рецептів на лікарські засоби індивідуального виготовлення. Реєстрація рецептів на лікарські засоби у відповідних журналах обліку. Оснащення виробничих приміщень для виготовлення ліків. Особливості роботи з отруйними, сильнодіючими, наркотичними, психотропними речовинами та прекурсорами списку № 1. Оформлення до відпуску лікарських засобів індивідуального виготовлення. Порядок відпуску з аптек ліків індивідуального виготовлення. Доставка ліків додому.

Тема 10. Фармацевтичне забезпечення стаціонарних закладів охорони здоров'я. Централізовані закупівлі лікарських засобів і медичних виробів. Державне підприємство «Медичні закупівлі України». Закупівлі лікарських засобів та медичних виробів із залученням

спеціалізованих міжнародних організацій (Програма розвитку ООН, Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ), британська закупівельна агенція Crown Agents тощо) Закупівлі ліків за кошти місцевих бюджетів. Лікарняні аптеки. Правила отримання, зберігання, використання, обліку рецептурних бланків ф-1 та ф-3 в закладах охорони здоров'я. Вимог до приміщень та обладнання для виготовлення розчинів для ін'єкцій. Характеристика виробничого процесу серійного виготовлення розчинів для ін'єкцій. Вимоги санітарного режиму до виготовлення ліків в асептичних умовах. Методика таксування (визначення вартості) серійно виготовлених лікарських форм у аптеках. Організація і порядок проведення та оформлення лабораторно-фасувальних робіт. Нормативи та умови зберігання лікарських засобів у відділеннях та кабінетах лікувально-профілактичних закладів.

Тема 11. Система забезпечення якості лікарських засобів. Законодавча база, організаційна структура, рівні управління державної системи контролю якості в Україні. Організація вхідного контролю якості ліків в аптечних закладах. Вхідний контроль якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах. Перелік заходів, які сприяють збереженню якості лікарських засобів, виготовлених в умовах аптеки. Види внутрішньоаптечного контролю якості лікарських засобів та їх характеристика. Особливі вимоги до контролю якості ін'єкційних розчинів та лікарських форм для немовлят. Терміни зберігання лікарських форм, виготовлених в аптеці. Допустимі норми відхилень при перевірці якості ліків. Облік результатів та документація з внутрішньоаптечного контролю якості ліків. Проблеми виявлення та запобігання обігу фальсифікованих лікарських засобів. Утилізація та знищення неякісних лікарських засобів.

Тема 12. Особливості фармацевтичного забезпечення в умовах війни та надзвичайних ситуацій. Вплив війни на фармацевтичну галузь. Класифікація надзвичайних ситуацій. Забезпечення стійкої роботи фармацевтичних підприємств та аптечних закладів в умовах війни та надзвичайних ситуацій. Правила зберігання, транспортування та захисту лікарських засобів і медичних виробів за умов війни та надзвичайних ситуацій. Особливості постачання, зберігання та обліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів при наданні медичної допомоги в особливий період. Волонтерство та гуманітарна допомога в системі фармацевтичного забезпечення за умов війни та надзвичайних ситуацій.

Змістовий модуль 2.

Облік, фінансова звітність та економічний аналіз діяльності аптек.

Тема 13. Основи бухгалтерського обліку. Організація системи внутрішньогосподарського (управлінського) та бухгалтерського обліку у аптеках. Основні Положення (стандарты) бухгалтерського обліку та інші законодавчі та нормативно-правові документи, що регламентують організацію обліку та звітності в Україні. Міжнародні стандарти обліку. Характеристика та класифікація господарських засобів аптеки та джерел їх утворення. Структура бухгалтерського балансу та його складові частини. Типи змін в балансі.

Тема 14. Відображення господарських операцій у бухгалтерських рахунках. План рахунків бухгалтерського обліку. Взаємозв'язок бухгалтерських рахунків з фінансовою звітністю. Види бухгалтерських рахунків, порядок відображення господарських операцій в активних, пасивних та фінансово-результативних (операційних) бухгалтерських рахунках. Вплив господарських операцій на баланс аптеки.

Тема 15. Облік руху товарно-матеріальних цінностей в аптеках. Облікові групи товарно-матеріальних цінностей аптеки. Господарські операції, які вимагають постійного обліку і відображення у первинних та нагромаджуючих документах. Принципи обліку основних засобів та нематеріальних активів аптек, методи нарахування амортизації основних засобів. Оборотні засоби аптеки, їх класифікація та особливості обліку. Принципи формування товарної стратегії аптек. Особливості приймання та реєстрації поступлення товару. Реєстрація внутрішньоаптечних виробничих операцій, які збільшують залишок товару. Відображення в бухгалтерських рахунках сум з поступлення товару та інших засобів.

Тема 16. Складання місячного товарного звіту. Економічне значення товарообігу, структура реалізації товару за готівку та за безготівковим розрахунком. Реєстрація внутрішньоаптечних виробничих операцій, які зменшують залишок товару. Особливості заповнення первинної та нагромаджуючої документації з реалізації товару за готівку та за

безготівковим розрахунком. Відображення в бухгалтерських рахунках сум списання товарно-матеріальних цінностей. Розрахунок залишків товарно-матеріальних цінностей на кінець звітного періоду. Методика визначення середнього відсотка та суми реалізованої торгової націнки, собівартості реалізованих товарів. Відображення в бухгалтерських рахунках сум з реалізації товару. Методика розрахунку суми ПДВ, що сплачується до бюджету.

Тема 17. Облік грошових коштів і розрахункових операцій. Основні положення нормативних документів з документального оформлення та обліку касових операцій у аптеці, відповідальність та обов'язки касира. Порядок проведення розрахунків зі споживачами, реєстрації та застосування РРО. Облік розрахункових операцій. Відображення господарських операцій з руху готівкових коштів і розрахункових операцій у документах управлінського та бухгалтерського обліку.

Тема 18. Інвентаризація товарно-матеріальних цінностей аптек. Завдання і порядок проведення інвентаризації товарно-матеріальних цінностей в аптечних закладах, права і обов'язки інвентаризаційної комісії. Порядок оформлення інвентаризаційних описів товару та інших товарно-матеріальних цінностей. Особливості проведення інвентаризації контрольованих лікарських засобів. Порядок проведення інвентаризації грошових коштів, інвентаризація банківських операцій на поточному рахунку. Інвентаризація основних засобів, нематеріальних активів. Інвентаризація дебіторської та кредиторської заборгованості аптек. Документальне оформлення результатів інвентаризації. Порядок розрахунку природної втрати товару, її використання та списання.

Тема 19. Облік праці та заробітної плати працівників аптек. Оподаткування заробітної плати Види, форми і системи оплати праці. Нормування робочого часу працівників аптек. Тарифна система оплати праці у закладах охорони здоров'я. Порядок встановлення посадових окладів адміністративному та виробничому персоналу аптечних закладів. Доплати до посадових окладів працівників аптечних закладів. Порядок надання відпусток. Оплата тимчасової непрацездатності працівників аптечних закладів. Облік розрахунків з підзвітними особами. Види утримань із заробітної плати. Порядок розрахунку обов'язкових утримань із заробітної плати. Особливості розрахунку податку з доходів фізичних осіб з урахуванням податкової соціальної пільги. Податкова знижка у розрахунках з платниками податку з доходів фізичних осіб, підстави та особливості її надання. Нарахування на фонд заробітної плати працівників аптек.

Тема 20. Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності аптек. Оподаткування діяльності. Процес виникнення витрат і доходів, порядок їх обліку в аптеках. Встановлення фінансового результату звітного періоду (прибутку або збитку від фінансово-господарської діяльності) аптеки. Особливості звичайної та спрощеної систем оподаткування. Бухгалтерські проведення з обліку фінансового результату, встановлення суми нерозподіленого прибутку (збитку).

Тема 21. Зовнішня фінансова звітність. Фінансовий аналіз діяльності аптек. Облікові форми зовнішньої фінансової звітності. Міжнародні стандарти фінансової звітності. Типи фінансової стійкості аптек, методи їх оцінки. Характеристика показників фінансової стійкості, ліквідності та прибутковості аптек. Принцип необхідного динамізму функціонуючого капіталу. Характеристика показників ділової активності аптеки. Експрес-аналіз основних показників діяльності, «Золоте правило» економіки.

Тема 22. Аудит підприємницької діяльності. Сутність, методи та особливості видів аудиту. Організаційні вимоги до проведення аудиту та кваліфікаційні вимоги до аудиторів в Україні. Міжнародні стандарти аудиту. Аудиторська палата України. Аудиторський висновок та аудиторський звіт. Особливості, організація і методика проведення внутрішнього аудиту. Документальне оформлення внутрішнього аудиту.

Питання для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь студентів відповідають питанням розширеного плану практичних занять та самостійної роботи.

14. Рекомендована література

Основна (Базова)

1. Лекційний матеріал.

2. Косяченко Н.М., Горкуша В.П., Кобрин В.В., Завадська Н.П. Організація та економіка фармації: навчально-методичний посібник. 2-е видання: К.: ВСВ “Медицина”, 2021. 214 с. URL: <https://www.medpublish.com.ua/images/pdf/75402.pdf>.

3. Назаркіна В.М., Немченко А.С., Косяченко К.Л., Бабенко М.М. Методологія ціноутворення на лікарські засоби в системі охорони здоров'я: монографія; за ред. А.С. Немченко. Київ : «Фармацевт практик», 2022. 288 с.

Допоміжна

1. Власенко І.О., Давтян Л.Л. Стандарти належної аптечної практики як базис реалізації концепції фармацевтичної допомоги пацієнтам із цукровим діабетом. Фармацевтичний часопис, (1), 74–82. URL <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/13058/12226>

2. Глебова А. О., Кравченко В. В. Розвиток цифрових комунікацій в умовах діджиталізації економіки України: проблеми та можливості. Ефективна економіка. 2021. № 9. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2021/82.pdf

3. Гончар Є., Гура Л., Домбровська Л. Як держава закуповує ліки та медичні вироби. Економічна правда. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/02/25/682760/>

4. Городецька І.Я., Чухрай І.Л. Стан організації відпуску ліків з аптеки: погляд фармацевтичних фахівців. Фармацевтичний часопис. 2021. № 3. С. 50-56. URL: <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/12433/11685>

5. Громовик Б.П., Прокіп С.Є. Інформаційне супроводження процесу фармакотерапії у паліативній та хоспісній медицині : монографія. Львів: Ліга-Прес, 2015. 96 с.

6. Громовик Б.П., Терещук С.І., Чухрай І.Л. Організація та економіка фармації / За ред. проф. Б.П.Громовика та доц. С.І.Терещук. Вінниця, Нова книга, 2009. 816 с.

7. Євтушенко, О. М., Гриненко А. М. Світовий досвід застосування цифрових технологій у процесі надання фармацевтичної допомоги (фрагмент дослідження). Соціальна фармація в охороні здоров'я. 2022. Т. 8, № 4. С. 14-22. doi : 10.24959/sphhcj.22.273.

8. Корольов М. В., Громовик Б. П. Важливість телефармації для надання якісної фармацевтичної допомоги населенню. Науково-технічний прогрес і оптимізація технологічних процесів створення лікарських препаратів: матеріали VII наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Тернопіль: ТНМУ, 2020. С. 205-206.

9. Корольов М. В. Комплексне оцінювання і шляхи підвищення якості фармацевтичної допомоги нерівномірно розподіленому населенню (на прикладі Одеської області). дис. ... к. фарм. н. за спец. 15.00.01 — технологія ліків, організація фармацевтичної справи та судова фармація. Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, Київ, 2021. 216 с. URL: https://www.nuozu.edu.ua/zagruzka2/DrAr/Dr_Korolov.pdf.

10. Котвіцька А. А., Кубарєва І. В., Бекетова М. С. Освітньо-наукові аспекти розвитку паліативної допомоги в Україні. Фармацевтичний часопис. 2021. № 3. С. 64–73. <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/12389/11757>

11. Лебедь С.О. Історичні аспекти та сучасний стан фальсифікації лікарських засобів в Україні та світі: монографія; за науковою редакцією професора Б.П. Громовика. Рівне: Волин. обереги, 2018. 320 с.

12. Левицька О.Є., Левицька О.Р., Громовик Б.П., Парамош О.В. Фармацевтична допомога в геріатрії: прикладні аспекти: монографія. Львів: Растр-7. 2014. 154 с.

13. Маланчук Н.В., Демчук М.В., Грошовий Т.А. Дослідження асортименту антигіпертензивних лікарських засобів та аналіз їх економічної доступності за умов реалізації урядової програми «Доступні ліки». Фармацевтичний часопис. 2022. № 4. С. 26–34. URL: <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/13540/12755>

14. Мандич О., Бабко Н., Лищенко М., Харчевнікова Л. Цифрова трансформація та новітні комунікації як платформа для стійкого розвитку бізнесу. Моделювання розвитку економічних систем. 2022, №4. С. 15-17. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/216367>

15. Олійник П.В., Чухрай І.Л., Олійник С.П. Фармацевтичне забезпечення населення в умовах воєнного стану: аналіз та перспективи. Фармацевтичний часопис. 2022. № 3. С. 41–47. URL: <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/13468/12610>

16. Організація та економіка фармації. Модулі 2-3. Системи обліку й основи економіки у фармації: Навч. посіб. для підготовки до практичних занять / В.Ф. Москаленко, О.П. Яворовський, Я.В. Цехмістер та ін.; за ред. В.Ф. Москаленка. К.: ВСВ “Медицина”, 2013. 432 с.

URL: https://www.medpublish.com.ua/images/pdf/71662_Moskalenko_Org%20i%20ekonom%20farm_Mod%202-3.pdf

17. Організація та економіка фармації. Ч. 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення : нац. підруч. з для студ. вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, В.М. Назаркіна, Г.Л. Панфілова та ін. ; за ред. А.С. Немченко [Електронний ресурс]. Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2017. 327 с.

18. Організація та економіка фармації. Ч. 2. Системи обліку в фармації : нац. підруч. з для студ. вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, В.М. Назаркіна, О.П. Гудзенко та ін. ; за ред. А.С. Немченко. Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. 416 с.

19. Організація та економіка фармації. Ч. 3. Основи економіки фармації : нац. підруч. для студентів фармац. ф-тів ВНЗ МОЗ України / А.С. Немченко, Г.Л. Панфілова, В.М. Назаркіна та ін. ; за ред. А.С. Немченко. Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2017. 272 с.

20. Основи економіки та системи обліку у фармації. Модуль 2: навч.-метод. посіб. для практ. занять студентів 4 курсу фармац. ф-тів спеціальності «Фармація» / уклад.: Н.І. Сінча, О.В. Литвиненко, Н.Я. Дондік, В.О. Демченко, Т.В. Кравченко. Запоріжжя: ЗДМУ, 2018. 201 с.
URL: <http://dSPACE.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/8367/1/%D0%9E%D0%95%D0%A4%20%D0%A4%D0%90%D0%A0%D0%9C%20%D0%9F%D0%9E%D0%A1%D0%86%D0%91%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%20%D0%9C%D0%9E%D0%94%D0%A3%D0%9B%D0%AC%20.pdf>

21. Практикум з організації та економіки фармації. Навч. посібник для студентів вищих навч. закл. / Б.П. Громовик, С.І. Терещук, О.Л. Гром, А.М. Новікевич, І.Л. Чухрай. – Вінниця: Нова книга, 2004. 448 с.

22. Сучасні аспекти фармацевтичної практики в Україні: колективна монографія / Б.П. Громовик, А.В. Горілик, І.Я. Городецька [та ін.]; за наук. ред. Б.П. Громовика. Львів: Ліга-Прес, 2014. 386 с.

23. Сучасні аспекти фармацевтичної практики в Україні: колективна монографія. Випуск 2; за ред. Б. П. Громовика. Львів: Ліга-Прес, 2017. 253 с.

24. Унгурян Л.М., Громовик Б.П. Фармацевтична практика: логістичні, інформаційні, нейроекономічні та соціальні аспекти: монографія. Львів: Простір-М. 2016. 155 с.

25. Фармацевтична енциклопедія. URL: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua>

15. Інформаційні ресурси

1. Державний реєстр лікарських засобів України. URL: <http://www.drlz.com.ua/ibp/ddsite.nsf/all/shlist?opendocument>.

2. Електронна карта місць відпуску лікарських засобів за еРецептом. URL: https://edata.e-health.gov.ua/e-data/dashboard/pharmacy-map?fbclid=IwAR103ELhpaWhxUEB_QxIk7qFEzb-_3Ug1rc572H350LwBHtLNZok5vwSgTI

3. Електронний довідник «Компендіум – лікарські препарати». URL: <https://compendium.com.ua/bad/>.

4. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.

5. Нормативно-директивні документи МОЗ України. URL: <http://mozdocs.kiev.ua/>.

6. Пошукова база Cochrane Library. URL: <https://www.cochrane.org/>

7. Пошукова база Medline. URL: [National Library of Medicine https://www.nlm.nih.gov/bsd/medline.html](https://www.nlm.nih.gov/bsd/medline.html).

8. Пошукова база Medscape. URL: [Medscape https://www.medscape.com/pharmacists](https://www.medscape.com/pharmacists).

9. Пошукова база закупівлі ліків. URL: <https://moz.gov.ua/zakupivli-likiv>

10. Пошукова база ліків. URL: <http://likicontrol.com.ua/>.

11. Пошукова база ліків. URL: <https://tabletki.ua/uk/>.

12. Робота з електронними рецептами URL: https://ehealth.eleks.com/web/ehealth/internal/help/Content/Topics/Pharmacy_flow/Working_with_prescriptions/Working_with_prescriptions_pharm.htm

13. Щотижневик «Аптека». URL: <https://www.apteka.ua/>.

